

Úvod do pedagogiky

Eva Trnová

Jaké bude dnešní téma?

Určení typu rodiny Kláry a Davida

Pásma funkčnosti rodiny

(podle Dunovského)

- **funkční rodina** je nenarušena a zabezpečí dítěti vývoj a prosperitu
- **problémová rodina** má poruchy určitých funkcí, ale rodinu to přímo neohrožuje
- **dysfunkční rodina** prochází vážnými poruchami skoro všech rodinných funkcí a ohrožuje tak rodinu. Rodina potřebuje pomoc odborníka.
- **afunkční rodina** již neplní svůj základní účel, škodí dítěti, a proto bývá dítě umístěno do náhradní rodinné péče

Funkce rodiny

Funkce rodiny - IS

■ **Funkce biologicko-reprodukční**

Děti jsou pokračováním života rodiny a tím i společnosti. Dříve taky zajišťovaly pokračování rodinné profesní tradice. K oživení této tendence opět dochází v souvislosti s procesem privatizace služeb a výrobních činností.

■ **2. Funkce socializačně-výchovná**

■ **3. Funkce ekonomicko-zabezpečovací**

Podstata spočívá v začlenění rodinných příslušníků do výrobní nebo nevýrobní sféry v určitých profesích, v místech s určitými nároky na pracovní síly, jejich kvalifikaci a podobně uspokojování. **Zároveň je rodina tzv. mikroekonomickou jednotkou** = má k dispozici určité finanční a materiální prostředky, které využívá, investuje, ukládá a tím více či méně přispívá ke stabilitě ekonomického systému společnosti. Rodiče jsou povinni ze zákona zabezpečit a uspokojit základní životní potřeby sebe, svého partnera a především svých dětí. Zajistit jim zdravý a plnohodnotný vývoj.

■ **4. Funkce odpočinková a regenerace tělesných a duševních sil**

jejich význam v současné společnosti spíše narůstá. Příčinou je změna způsobu života, ale také posuny v hodnotových orientacích rodiny. Rodina se tak stává kompenzačním místem, kde jedinec po náročném hektickém dnu v převážně v práci nebo také ve škole, nachází klid a uspokojení. Děti někdy nacházejí toto centrum mimo rámec rodiny.

Výskyt jednotlivých typů rodiny

- afunkční rodina (odebrání dětí)0.5%
- dysfunkční (sanace rodiny – pomoc)..2%
- problémová (prevence psychologem) ...asi 13%
- funkční (tzv. normální) rodina.....85%

Statistiky v ČR uvádějí:

- V roce 2003 skončilo v diagnostickém ústavu 494 dětí.
- V roce 2008 (po 5 letech) jich už bylo 793.
- Za stejnou dobu (5 let) vzrostl počet dětí v ústavech z **7250 na 7820**.
- V kojeneckých ústavech končí dalších **1500** dětí.
- V domovech pro děti se zdravotním postižením jich dnes žije přes **10 000**.

Státní rodinná politika

- podle mezinárodněprávních norem se má stát v současné době soustředit na:
- **podporu funkčním rodinám** - podpora a pomoc při založení rodiny a po dobu, kdy odpovídá za péči a výchovu nezletilých dětí;
- **sanaci dysfunkčních rodin** - veřejnoprávní intervence ve prospěch dítěte, přestane-li rodina plnit své funkce vůči němu (a ochrana nejlepšího zájmu dítěte);
- **sociálně-právní ochranu a sociální zabezpečení** - veřejnoprávní intervenci na ochranu dětí **při rozpadu a zániku rodiny.**

Dítě mezi rodinou a institucí

Závazky státu z ratifikovaných mezinárodních smluv - jsou pro státní rodinnou politiku závazné – jsou „*víc než zákon a méně než ústava*“

Základní mezinárodněprávní rámec pro státní rodinnou politiku tvoří:

a) politické deklarace OSN:

- • Všeobecná deklarace lidských práv OSN, 1948
- • Deklarace o právech dítěte, 1959

b) právně závazné pakty a úmluvy OSN:

- • Pakt o občanských a politických právech, 1966,
- • Pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech, 1966,
- • **Úmluva o právech dítěte, 1989,**
- • Úmluva o právech osob s postižením, 2007

c) evropské úmluvy:

- • Evropská sociální charta, 1961
- • Charta základních práv EU, Nice 2000, a Lisabon 2009

RVP – zabezpečení znevýhodněných dětí

Státní rodinná politika má všem dětem funkčních i dysfunkčních rodin poskytnout rovné šance v přípravě na život tím, že jim poskytne ekonomické podmínky pro přiměřeně důstojný život a dostupnost zdravotních a vzdělávacích služeb.

Typy dysfunkčních rodin -1

(podle Z. Heluse)

- **nezralá rodina příliš mladých rodičů**
- řeší „své problémy“ - *hledání sebe samých a svého místa ve světě;*
- **přetížená rodina** – nejen přetíženost pracovní, ale též přetíženost nejrůznějšími konflikty v rodině i na pracovišti, starostmi o nemocné v rodině, citovým strádáním, bytovými a ekonomickými problémy;

Dilema moderní vzdělané ženy

Typy dysfunkčních rodin - 2

(podle Z. Heluse)

- **ambiciózní rodina** - uplatnění osobních ambic rodičů - jejich hodnotová orientace směřuje k vlastní kariéře, vysoké materiální úrovni života celé rodiny; rodiče mají pocit, že to vše musí dělat pro zabezpečení svých dětí; většinou si nepřipouštějí, že jejich děti citově strádají a je velmi obtížné je o tom přesvědčit;
- **perfekcionistická rodina** - požaduje po dítěti vysoké výkony, bez ohledu na jeho možnosti, zájmy a harmonický rozvoj;

Ambiciózní rodina?

Typy dysfunkčních rodin - 3

(podle Z. Heluse)

- **autoritářská rodina** - se vyznačuje příkazováním, dirigováním, častými tresty bez ohledu na potřebu dítěte samostatně a spontánně se vyjadřovat, nést odpovědnost;
- **rozmazlující rodina** - se projevuje tendencí za každou cenu dítěti vyhovět, nestavět mu do cesty překážky; dítě ovládá rodiče a diktuje jim;
protekcionismus = bojovné chování na ochranu dítěte, zaujímání spolutrpitelejších postojů (pasivní přijímání pocitů ukřivdění nebo rodiče zaujímají vůči dítěti postoje podřídivosti)

Rozmazlující rodina?

Typy dysfunkčních rodin - 4

(podle Z. Heluse)

- **rodina liberální a improvizující**-nedostatek řádu a programu, dítě trpí nepřiměřenou volností;
- **odkládající rodina** - přenechává výchovu prarodičům, dalším příbuzným a známým a narušuje tak citové zrání dítěte;
- **disociální rodina** - jsou narušeny vnější vztahy - izolovanost nebo konflikty s okolím; nebo jsou narušeny vnitřní vztahy mezi členy rodiny - nemusí to být pouze konflikty v rodině, ale též oslabení vztahů a izolovanost.

